

Ставлення школярів до занять єдиноборствами

Єретик А.А.¹, Вольська Н.Г.², Толчева Г.В.³, Сасенко В.Г.⁴, Крижановський А.А.¹

¹ Київський університет імені Бориса Грінченка

² Спеціалізована школа I-III ступенів № 255 м. Києва

³ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

⁴ Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка

Анотація. Мета: визначити сучасні аспекти зацікавленості школярів заняттями з єдиноборств. **Матеріал та методи.** В роботі використовувалися такі методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та джерел Інтернет, анкетування, методи математичної статистики. З метою визначення основних аспектів зацікавленості школярів заняттями з єдиноборств була розроблена анкета. Анкета складалася з п'яти питань, на перші два питання було два варіанти відповіді (так/ні). На останні три питання було представлено варіанти відповіді, а також в варіанті інші школярі за бажанням могли надати свій варіант відповіді. **Результати:** проведене анкетування серед школярів свідчить про їх високий рівень фізичної активності, де більшість респондентів (84,6 %) підтвердили свій досвід зайняття спортом чи відвідуванням спортивних секцій. В той же час, 15,4 % не мають такого досвіду. Інтерес до єдиноборств виявився значно меншим, проте більше половини школярів (56,3 %) висловили бажання займатися або спробувати. У ході анкетування школярів стосовно їхнього бажання або вже існуючого досвіду у заняттях єдиноборствами були отримані наступні результати: східні єдиноборства виділяються як переважаючий вибір серед респондентів, складаючи 38,2 %; бокс та кікбоксінг (26,8 %) також виявили великий інтерес, обігнавши боротьбу та дзюдо (19,7 %) у виборі школярів; іншими видами єдиноборств бажують займатися 15,3 % школярів. Результати свідчать про високий рівень зацікавленості респондентів у розвитку здібностей самозахисту (68,6 %), що перевищує інші аспекти. Поліпшення фізичної форми (47,2 %), можливість навчитися новому та цікавому (34,5 %), а також формування нових знайомств (31,4 %) об'єднують значну кількість відповідей. Найважливішими факторами, що перешкоджають відвідуванню занять з єдиноборствами, виявилися відсутність відповідної інфраструктури або тренера поруч з місцем проживання (46,6 %) та недостатньо вільного часу (38,4 %). **Висновки.** Проведене анкетування виявило високий рівень фізичної активності серед школярів, проте інтерес до єдиноборств виявився меншим. Більше половини учнів висловили бажання займатися цією діяльністю, зокрема східні єдиноборства зазнали особливого інтересу. Здібність до самозахисту та прагнення поліпити фізичну форму виявилися ключовими мотиваторами для учнів. Однак менше третини школярів розглядають єдиноборства для участі у змаганнях, що варто враховувати при розвитку цього напрямку. Найважливішими перешкодами для відвідування занять є відсутність інфраструктури та обмежений час. Результати даного дослідження розкриють тенденції в бажаннях учнів у заняттях єдиноборствами.

Ключові слова: школярі, єдиноборства, ставлення, аспект, анкетування.

Вступ. У сучасному освітньому середовищі важливо враховувати не лише академічні досягнення, але й фізичний розвиток учнів як невід'ємну складову повноцінного навчання. Широкий спектр можливостей для фізичної активності

надається спортивними секціями, які можуть відігравати ключову роль у формуванні здорового способу життя та соціальних навичок учнів (Ананченко, Чуєв, & Зантарає, 2019; Москаленко, 2009; Bradley, Keane, & Crawford, 2013).

Однак, щоб ефективно організувати фізкультурну роботу в навчальних закладах, важливо зрозуміти мотивацію та інтереси школярів щодо участі у спортивних секціях. З метою вивчення цих аспектів, проведено анкетування серед школярів, спрямоване на визначення їхнього бажання займатися у спортивних секціях та виявлення факторів, що впливають на їхні рішення в цьому напрямку (Бобровник, 2014; Марченко, 2013; Bailey, 2006).

Окремим важливим питанням, є залучення шкільної молоді до занять (Васкан, 2012; Коробейніков, та ін., 2023; Пашков, & Бойченко, 2021). Сучасний етап розвитку спорту невід'ємно пов'язаний із систематичним науковим дослідженням та пошуком талановитої молоді, яка здатна впоратися з великими спортивними випробуваннями та досягати високого рівня спортивної майстерності (Latyshev, та ін., 2021; 2022). Проте, практика спорту часто ілюструє приклади передчасного відходу від великого спорту як обдарованих, так і неповторних атлетів (Латишев, та ін., 2019; 2022). Деякі не досягають вершини майстерності, інші занадто рано виходять з активного спорту, навіть не вибуваючи на повну довжину свого потенціалу (Захарків, 2020; Єланська, & Степанова, 2021).

Це явище корелює з різноманітністю підходів тренерів, які не завжди враховують вікові особливості та індивідуальність кожного спортсмена, а також не дотримуються принципів спортивного вдосконалення (Beam, & Adams, 2010; Lafuente, Zubiaur, & Gutiérrez-García, 2021). Важливість своєчасного виявлення спортивних здібностей у школярів набуває особливого значення, оскільки це дозволяє визначити талановитих молодих атлетів та сприяє їхньому розвитку у руховому відношенні, відзначаючи індивідуальність та потенціал кожного учня (Латишев, та ін., 2022; Потапчук, 2010; Youn, Ko, & Kim, 2021). Тому треба обов'язково враховувати бажання учнів та визначити сучасні тенденції.

Значний вплив на ставлення до занять школярів спортом, зокрема єдиноборствами, мають батьки. Як визначено фахівцями, фізична культура і спорт має другорядне місце (Бакіко, Черкашин, & Яковів, 2021; Волошин, та ін., 2023). Головною причиною, респонденти назвали, що не вистачає вільного часу для рухової активності та у невмінні більшості батьків організувати свій розклад дня. В той же час, ставлення батьків до фізичного виховання і спорту загалом позитивне і вони бажають, щоб їх дитина займалася спортом (Безверхня, Цибульська, & Гончар, 2016).

Фахівці вважають, що шкільний вік є фундаментом для подальшого вдосконалення спортивної майстерності (Шандригось, Блажейко, & Латишев, 2022; Kostorz, & Sas-Nowosielski, 2021). Аналіз змагальної діяльності показує, що багато спортсменів, які досягли значних успіхів цілеспрямовано почали займатися єдиноборствами у середній шкільний вік (Шандригось, 2018). Тому визначення сучасних аспектів зацікавленості школярів заняттями з єдиноборств є важливим питанням побудови системи підготовки спортсменів з єдиноборств.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами і темами. Робота виконана відповідно до теми НДР кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту спільно з кафедрою спорту та фітнесу Київського університету імені Бориса Грінченка «Теоретико-практичні засади використання фітнес-технологій у фізичному вихованні та спорті»

Мета дослідження – визначити сучасні аспекти зацікавленості школярів заняттями з єдиноборств.

Матеріал та методи дослідження. В роботі використовувалися такі методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та джерел Інтернет, анкетування, методи математичної статистики.

З метою визначення основних аспектів зацікавленості школярів заняттями з єдиноборств була розроблена анкета. Анкета розроблена на основі

матеріалів науковців та загальноприйнятих норм (Бакіко, Черкашин, & Яковів, 2021; Москаленко, 2009; Polianychko, et. al., 2018). Анкета складалася з п'яти питань, на перші два питання було два варіанта відповіді (так/ні). На останні три питання були представлені варіанти відповіді, а також в варіанті інші школярі за бажанням могли надати свій варіант відповіді. Анкета складалася з наступних запитань:

1. Чи займалися ви будь-яким видом спорту чи відвідували спортивні секції раніше, чи зараз?

2. Хотіли би займатися єдиноборствами (вже займаюся, хотів би спробувати)?

3. Яким видом єдиноборств, хотіли би займатися, або вже займаєтесь?

4. Що вас приваблює в ідеї займатися єдиноборствами?

5. Як ви вважаєте, які труднощі заважають відвідувати заняття з єдиноборств?

В опитуванні прийняли участь школярі 5-7 класів (за бажанням та за згодою батьків) шкіл № 22, 221, 225 м. Києва. Загальна кількість респондентів склала 82 особи.

Аналіз результатів анкетування проводився з використанням стандартних методик у галузі спорту. Отримані дані були занесені в табличну програму «Excel» та оброблені відповідно до загальноприйнятих рекомендацій.

Візуалізація отриманих даних (побудова діаграм) здійснювалося також за допомогою табличного процесору «Excel».

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасна дійсність вимагає системного розгляду питань фізичного розвитку та спортивної активності серед школярів. Одним із ключових аспектів є вивчення зацікавленості учнів у заняттях єдиноборствами, що є важливою складовою повноцінного фізкультурного виховання. На сьогоднішній день, коли вибір спортивних напрямків широкий, важливо визначити та зрозуміти сучасні тенденції та інтереси школярів у відношенні єдиноборств. В контексті цього, анкетування виступає як ефективний інструмент для отримання об'єктивних даних та розкриття найактуальніших аспектів, що впливають на їхнє рішення займатися єдиноборствами (Безверхня, Цибульська, & Гончар, 2016; Peral-Suárez, et. al., 2020). Ця наукова стаття спрямована на дослідження та аналіз сучасних аспектів зацікавленості школярів у єдиноборствах через використання анкетування. Результати дослідження не лише дозволять нам краще зрозуміти мотиваційні чинники у виборі єдиноборств, але і стануть підґрунтям для розробки ефективних стратегій фізкультурного виховання та розвитку фізичної активності серед учнів (табл. 1).

Таблиця 1

Результати відповідей школярів на питання

Питання	Варіанти відповіді	
	Так, %	Ні, %
Чи займалися ви будь-яким видом спорту чи відвідували спортивні секції раніше, чи зараз?	84,6	15,4
Хотіли би займатися єдиноборствами (вже займаюся, хотів би спробувати)?	56,3	43,7

Результати проведеного анкетування серед школярів свідчать про їх високий рівень фізичної активності, де більшість респондентів (84,6 %) підтвердили свій досвід зайняття спортом чи відвідування спортивних секцій. В той же час, 15,4 % не мають такого досвіду. Інтерес до єдиноборств виявився значно меншим, проте більше половини школярів

(56,3 %) висловили бажання займатися або спробувати єдиноборства.

В порівнянні із усіма видами спорту, інтерес до єдиноборств менший, але все ще значний. Варто взяти до уваги, що більше половини опитаних висловили бажання займатися єдиноборствами. Отримані результати свідчать про високий рівень фізичної активності серед школярів,

але також вказують на потенційні можливості розвитку зацікавленості в єдиноборствах. Запропоновані дані можуть служити основою для подальших досліджень та організації фізкультурних заходів в школах з врахуванням інтересів учнів.

На рисунку 1 представлено результати відповіді на питання «Яким видом єдиноборств, хотіли би займатися, або вже займаєтесь?». Слід зазначити, що на це питання відповідали тільки ті учні які відповіли «Так» на питання «Хотіли би займатися єдиноборствами (вже займають, хотів би спробувати)?».

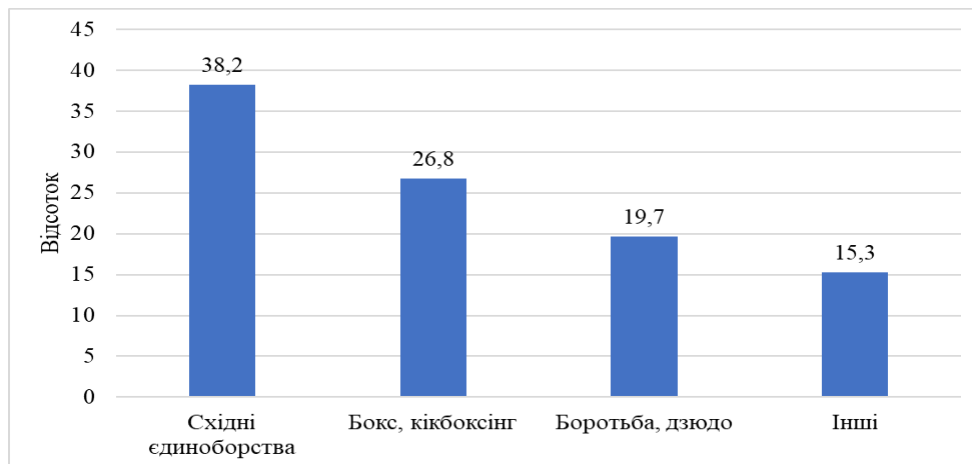

Рис. 1. Результати відповідей школярів на питання «Яким видом єдиноборств, хотіли би займатися, або вже займаєтесь?»

У ході анкетування школярів стосовно їхнього бажання або вже існуючого досвіду у зайняттях єдиноборствами було отримано наступні результати: східні єдиноборства виділяються як переважаючий вибір серед респондентів, складаючи 38,2 %; бокс та кікбоксінг (26,8 %) також виявили великий інтерес, обігнавши боротьбу та дзюдо (19,7 %) у виборі школярів; іншими видами єдиноборств бажають займатися 15,3 % школярів.

Отримані дані свідчать про певний інтерес школярів до різноманітних видів єдиноборств. Визначивши переважаючі напрямки, такі як східні єдиноборства та бокс (кікбоксінг), можна сприяти більш ефективній організації спортивної діяльності в шкільному середовищі, а також сприяти формуванню популярних програм для залучення учнів до фізичного виховання через єдиноборства.

Наступним питанням в анкеті це «Що вас приваблює в ідеї займатися єдиноборствами?», результати відповідей представлені на рисунку 2. Результати

свідчать про високий рівень зацікавленості респондентів у розвитку здібностей самозахисту (68,6 %), що перевищує інші аспекти. Поліпшення фізичної форми (47,2 %), можливість навчитися новому та цікавому (34,5 %), а також формування нових знайомств (31,4 %) об'єднують значну кількість відповідей. Треба констатувати, що менш третини (29,8 %) школярів розглядають заняття єдиноборствами для участі у змаганнях та досягнення спортивних успіхів. Це тривожний тренд для розвитку спорту, більшість школярів міст не розглядають заняття в секціях для участі у змаганнях.

Здібність до самозахисту та бажання поліпшення фізичної форми виявилися ключовими мотиваторами для школярів у виборі єдиноборств. Це важливе спостереження може служити основою для подальших заходів щодо підтримки та стимулювання інтересу до єдиноборств серед учнів, а також для планування програм, які найбільше відповідають їхнім очікуванням та потребам.

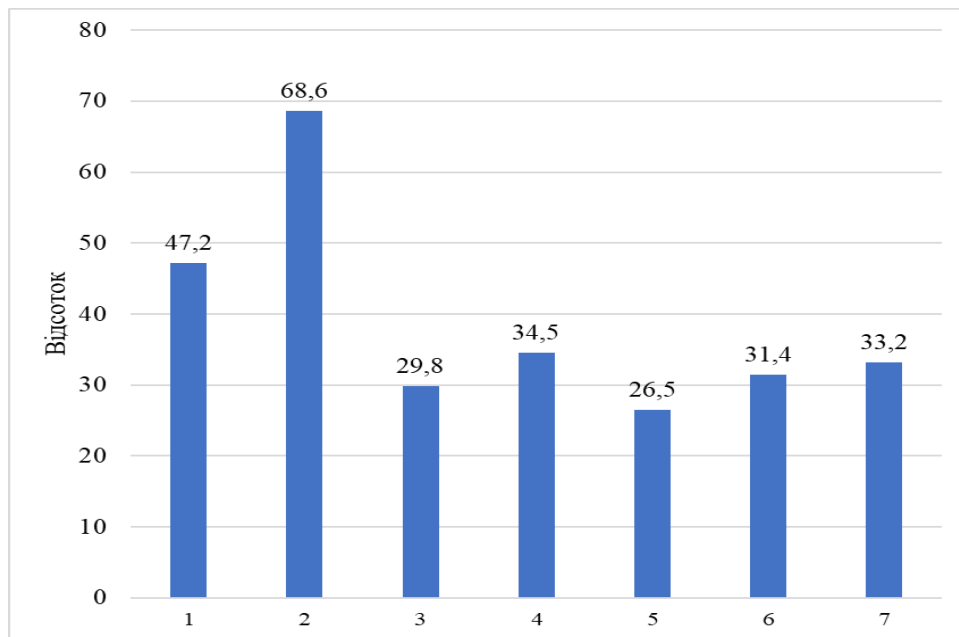

Рис. 2. Результати відповідей школярів на питання «Що вас приваблює в ідеї займатися єдиноборствами?»

Примітка: варіанти відповідей: 1 – поліпшення фізичної форми та здоров'я; 2 – розвиток здібностей самозахисту; 3 – участь у змаганнях та досягнення спортивних успіхів; 4 – можливість навчитися чогось нового та цікавого; 5 – розвиток дисципліни та самоконтролю; 6 – можливість завести нових друзів; 7 – інше.

Окремо розглянуто, які труднощі виникають перед учнями. Результати відповідей на питання «Як ви вважаєте, які труднощі заважають відвідувати заняття з

єдиноборств?» представлено на рисунку 3. Слід зазначити, що школярі могли обирати декілька варіантів відповідей на питання.

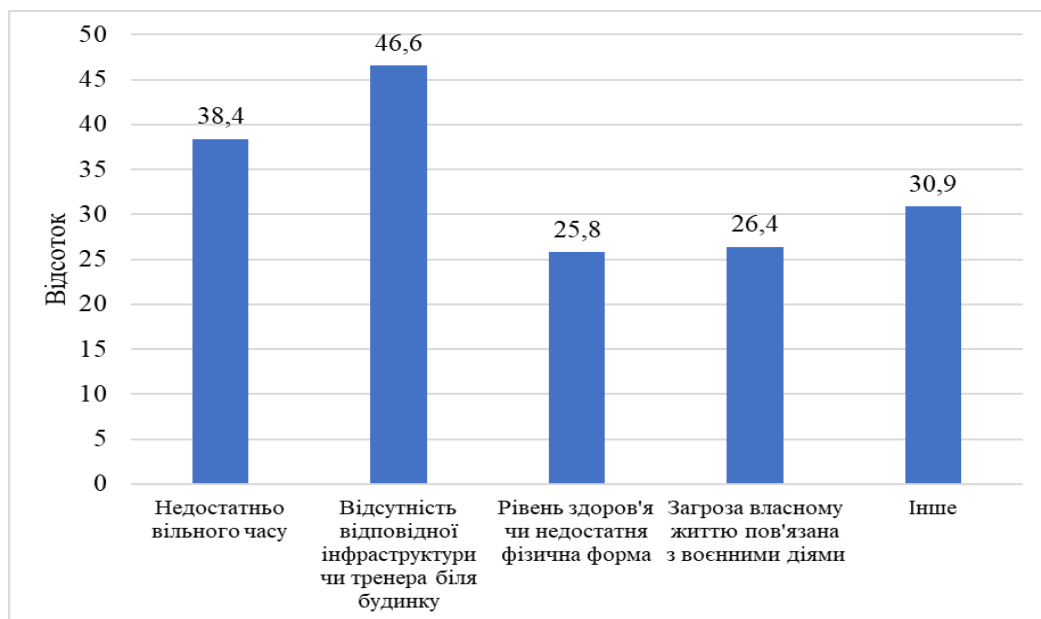

Рис. 3. Результати відповідей школярів на питання «Як ви вважаєте, які труднощі заважають відвідувати заняття з єдиноборств?»

Найважливішими факторами, що перешкоджають відвідуванню занять з єдиноборствами, виявилися відсутність відповідної інфраструктури або тренера поруч з місцем проживання (46,6 %) та недостатньо вільного часу (38,4 %). Також помітний високий відсоток відповідей «Інше» (30,9 %), що свідчить про різноманіття особистих обставин учасників. Отримані результати вказують на те, що основні труднощі, що заважають відвідуванню занять з єдиноборств, пов'язані із двома факторами, такими як відсутність необхідної інфраструктури (фактор на який не може вплинути школярі) та обмежений час (фактор на який відносно можуть вплинути школярі, структурувавши свій розклад дня). Враховуючи ці висновки, можливо розробити стратегії для покращення доступності та зручності занять єдиноборствами, що сприятиме підвищенню інтересу та участі у цій виді фізичної активності серед школярів.

Результати даного дослідження не лише розкриють тенденції в бажаннях учнів у заняттях єдиноборствами, але й стануть підґрунтям для подальшого вдосконалення фізичної активності в шкільному середовищі.

Висновки.

Проведене анкетування виявило високий рівень фізичної активності серед

школярів, проте інтерес до єдиноборств виявився меншим. Більше половини учнів висловили бажання займатися цією діяльністю, зокрема східні єдиноборства зазнали особливого інтересу. Здібність до самозахисту та прагнення поліпшити фізичну форму виявилися ключовими мотиваторами для учнів. Однак менше третини школярів розглядають єдиноборства для участі у змаганнях, що варто враховувати при розвитку цього напрямку. Найважливішими перешкодами для відвідування занять є відсутність інфраструктури та обмежений час. Результати дозволяють розробити стратегії для покращення доступності занять єдиноборствами та сприяти підвищенню інтересу учнів до цієї фізичної активності. Зазначені висновки можуть бути використані як основа для подальших досліджень та вдосконалення фізичного виховання в школах.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Пошук шляхів підвищення зацікавленості до занять єдиноборствами серед школярів.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Ананченко, К.В., Чуєв, А.Ю., & Зантара, Г.М. (2019). Дослідження методів регулювання позитивних емоцій в єдиноборствах. *Єдиноборства*, 3(13), 4-12.
- Бакіко, І.В., Черкашин, Р.Є., & Яковів, В.І. (2021). Ставлення батьків до дотримання складових здорового способу життя своєї дитини. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, 5 (136), 23-26. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).05
- Безверхня, Г.В., Цибульська, В.В., & Гончар, Г.І. (2016). *Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів та студентів: монографія*. ВПЦ «Візаві», Умань.
- Бобровник, С.І. (2014). Концепції сучасного фізичного виховання школярів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*, (117), 15-21.
- Васкан, І.Г. (2012). Стан і формування в школярів інтересу до фізичного виховання та спорту. *Physical education, sport and health culture in modern society*, (4 (20)), 247-252.
- Волошин, О.Р., Мусієнко, О.В., Калиніченко, О.М., & Попович, С.І. (2023). Ставлення батьків до здорового способу життя та фізичного виховання дітей. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, 5К (165), 35-41. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).07

- Сланська, О.О., & Степанова, І.В. (2021). Карате як засіб покращення фізичного стану дітей. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, 10 (141), 61-65. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2021.10(141).14
- Захарків, С.Й. (2020). Стан вихованості дисциплінованості старших підлітків у процесі занять єдиноборствами. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*, 4 (124), 24-27. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2020.4(124).04
- Коробейніков, Г., Вольський, Д., Костюченко, В., & Сяньцянь, С. (2023). Зміни самомотивації українських кікбоксерів 13-15 років в умовах пандемії коронавірусу та воєнного стану. *Єдиноборства*, (4 (30)), 39-48. DOI:10.15391/ed.2023-4.04
- Латишев М.В., Полянничко О.М., Вольський Д.С., Лахтадир О.В., & Рибак Л.О. (2022). Аналіз попередніх досягнень призерів чемпіонату світу 2022 року з вільної боротьби. *Єдиноборства*, 4(26), 44–53, DOI:10.15391/ed.2022-4.05
- Латишев, М.В., Квасниця, О.М., Квасниця, І.М., & Бугайов, М.Л. (2022). Міжнародна жіноча боротьба: аналіз досягнень на змаганнях. *Єдиноборства*, (3 (25)), 58-66. DOI:10.15391/ed.2022-3.05
- Латишев, М.В., Квасниця, О.М., Спасивих, О.О., & Квасниця, І.М. (2019). Прогнозування: методи, критерії та спортивний результат. *Спортивний вісник Придніпров'я*, 1, 39-47.
- Марченко, О.Ю. (2013). Гендерні відмінності ставлення школярів до фізкультурно-спортивної діяльності. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*, (10), 47-51.
- Москаленко, Н.В. (2009). *Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів*. НУФВСУ, Київ.
- Пашков, І., & Бойченко, Н. (2021). Динаміка фізичної підготовленості учнів 5-х класів під впливом рухливих ігор з елементами бойових мистецтв. *Єдиноборства*, (3 (21)), 24-32 DOI:10.15391/ed.2021-3.03
- Потапчук, С.М. (2010). Психолого-педагогічні критерії відбору для занять єдиноборствами. *Вісник Прикарпатського університету*, 12, 70-74.
- Шандригось, В., Блажейко, А., & Латишев, М. (2022). Стан і перспективи розвитку вільної боротьби в Україні. *Єдиноборства*, (2 (24)), 96-116. DOI:10.15391/ed.2022-2.09
- Шандригось, В.І. (2018). Системно-історичний аналіз досягнень країн-учасниць в змаганнях з вільної боротьби на Олімпійських Іграх (1904-2016 рр.). *Єдиноборства*, 1 (7), 89-97.
- Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of school health*, 76(8), 397-401.
- Beam, W., & Adams, G. (2010). *Exercise Physiology Laboratory Manual*. New York: McGraw-Hill.
- Bradley, J., Keane, F., & Crawford, S. (2013). School sport and academic achievement. *Journal of school health*, 83(1), 8-13. DOI:10.1111/j.1746-1561.2012.00741.x
- Kostorz, K., & Sas-Nowosielski, K. (2021). Martial arts, combat sports, and self-determined motivation as predictors of aggressive tendencies. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(1), 122-129. DOI:10.7752/jpes.2021.01017
- Lafuente, J. C., Zubiaur, M., & Gutiérrez-García, C. (2021). Effects of martial arts and combat sports training on anger and aggression: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 58, 101611. doi.org/10.1016/j.avb.2021.101611
- Latyshev M., Shandrygos V., Tropin Y., Polianychko O., Deineko A., Lakhtadyr O., & Mozoliuk O. (2021). Age distribution of wrestlers participating in the world championships. *Acta Kinesiologica*, 15 (1): 138-143. DOI. 10.51371/issn.1840-2976.2021.15.1.17
- Latyshev M., Tropin, Y., Podrigalo, L., & Boychenko, N. (2022). Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. Ido movement for culture. *Journal of Martial Arts Anthropology*, (22 (3)), 28-32.

- Peral-Suárez, Á., Cuadrado-Soto, E., Perea, J.M., Navia, B., López-Sobaler, A.M., & Ortega, R.M. (2020). Physical activity practice and sports preferences in a group of Spanish schoolchildren depending on sex and parental care: A gender perspective. *BMC pediatrics*, 20, 1-10. DOI:10.1186/s12887-020-02229-z
- Polianychko, O., Lopatenko, G., Biletska, V., Yasko, L., Spesyvykh, O., & Yeretyk, A. (2018). The psychological influence of open and enclosed spaces on the regulation of motor activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(2), 703-705.
- Youn, B.Y., Ko, S.G., & Kim, J.Y. (2021). Genetic basis of elite combat sports athletes: a systematic review. *Biology of sport*, 38(4), 667-675. DOI:10.5114/biolport.2022.102864

Стаття надійшла до редакції: 23.10.2023 р.

Опубліковано: 09.02.2024 р.

Abstract. *Yeretyk A., Volska N., Tolchieva H., Saienko V., Kryzhanovsky A. Attitude of schoolchildren towards martial arts. Purpose: to determine modern aspects of schoolchildren's interest in martial arts classes. Material and methods. The following research methods were used in the work: analysis of scientific and methodological literature and Internet sources, questionnaires, methods of mathematical statistics. In order to determine the main aspects of schoolchildren's interest in martial arts classes, a questionnaire was developed. The questionnaire consisted of five questions; the first two questions had two answer options (yes/no). Answer options were presented for the last three questions, and in the option, other schoolchildren could provide their answer option if they wished. Results: the results of the conducted questionnaire among schoolchildren indicate a high level of physical activity among schoolchildren, where the majority of respondents (84,6 %) confirmed their experience of playing sports or visiting sports sections. At the same time, 15,4 % do not have such experience. Interest in martial arts turned out to be significantly less, however, more than half of schoolchildren (56,3 %) expressed a desire to practice or try martial arts. The following results were obtained during the survey of schoolchildren regarding their desire or existing experience in martial arts. Eastern martial arts stand out as the predominant choice among respondents, accounting for 38,2 %. Boxing and kickboxing (26,8 %) also showed great interest, overtaking wrestling and judo (19,7 %) in the choice of schoolchildren. 15,3 % of schoolchildren want to practice other types of martial arts. The results indicate a high level of interest of respondents in the development of self-defense skills (68,6 %), which exceeds other aspects. Improving physical fitness (47,2 %), the opportunity to learn something new and interesting (34,5 %), as well as forming new acquaintances (31,4 %) combine a significant number of answers. The most important factors preventing attending martial arts classes were the lack of appropriate infrastructure or a coach near the place of residence (46,6 %) and insufficient free time (38,4 %). Conclusions. The survey revealed a high level of physical activity among schoolchildren, but interest in martial arts turned out to be less. More than half of the students expressed their desire to engage in this activity, in particular, oriental martial arts were of particular interest. The ability to self-defense and the desire to improve physical fitness turned out to be key motivators for students. However, less than a third of schoolchildren consider martial arts to participate in competitions, which should be taken into account when developing this direction. The most important obstacles to attending classes are lack of infrastructure and limited time.*

Keywords: *schoolchildren, martial arts, attitude, aspect, questionnaire.*

References

- Ananchenko, K.V., Chuyev, A.YU., & Zantaraya, H.M. (2019). Doslidzhennya metodiv rehulyuvannya pozytyvnykh emotsiy v odnobarstvakh [Study of methods of regulation of positive emotions in martial arts]. *Yedynoborstva [Martial arts]*, 3(13), 4-12. [in Ukrainian].

- Bakiko, I.V., Cherkashyn, R.YE., & Yakoviv, V.I. (2021). Stavlennya bat'kiv do dotrymannya skladovykh zdorovoho sposobu zhyttya svoeyi dytyny [Attitude of parents towards compliance with the components of a healthy lifestyle of their child]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], 5 (136), 23-26. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2021.5(135).05 [in Ukrainian].
- Bezverkhnya, H.V., Tsybul's'ka, V.V., & Honchar, H.I. (2016). Motyvatsiya do zanyat' fizychnoyu kul'turoyu i sportom shkolyariv ta studentiv: monohrafiya [Motivation for physical culture and sports of schoolchildren and students: monograph]. VPTS «Vizavi», Uman' [in Ukrainian].
- Bobrovnyk, S.I. (2014). Kontseptsiyi suchasnoho fizychnoho vykhovannya shkolyariv [Concepts of modern physical education of schoolchildren]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], (117), 15-21. [in Ukrainian].
- Vaskan, I.H. (2012). Stan i formuvannya v shkolyariv interesu do fizychnoho vykhovannya ta sportu [The state and formation of schoolchildren's interest in physical education and sports]. *Physical education, sport and health culture in modern society* [Physical education, sport and health culture in modern society], (4 (20)), 247-252. [in Ukrainian].
- Voloshyn, O.R., Musiyenko, O.V., Kalynichenko, O.M., & Popovych, S.I. (2023). Stavlennya bat'kiv do zdorovoho sposobu zhyttya ta fizychnoho vykhovannya ditey [Attitude of parents towards a healthy lifestyle and physical education of children]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], 5K (165), 35-41. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2023.5K(165).07 [in Ukrainian].
- Yelans'ka, O.O., & Stepanova, I.V. (2021). Karate yak zasib pokrashchennya fizychnoho stanu ditey [Karate as a means of improving the physical condition of children]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova* [Scientific journal of M. P. Drahomanov NPU], 10 (141), 61-65. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2021.10(141).14 [in Ukrainian].
- Zakharkiv, S.Y. (2020). Stan vykhovanosti dystsyplinovanosti starshykh pidlitkiv u protsesi zanyat' yedynoborstvamy [The state of upbringing and discipline of older teenagers in the process of practicing martial arts]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova* [Scientific journal of M.P. Drahomanov NPU], 4 (124), 24-27. DOI:10.31392/NPU-nc.series15.2020.4(124).04 [in Ukrainian].
- Korobeynikov, H., Vol's'kyy, D., Kostyuchenko, V., & Syan'tsyany', S. (2023). Zminy samomotyvatsiyyi ukrayins'kykh kikbokseriv 13-15 rokiv v umovakh pandemiyyi koronavirusu ta voyennoho stanu [Changes in the self-motivation of Ukrainian kickboxers aged 13-15 in the conditions of the coronavirus pandemic and martial law]. *Yedynoborstva* [Martial arts], 4 (30), 39-48. DOI:10.15391/ed.2023-4.04 [in Ukrainian].
- Latyshev, M.V., Polyanychko, O.M., Vol's'kyy, D.S., Lakhtadyr, O.V., & Rybak, L.O. (2022). Analiz popередnikh dosyahnen' pryzeriv chempionatu svitu 2022 roku z vil'noyi borot'by [Analysis of the previous achievements of the medalists of the 2022 World Championship in freestyle wrestling]. *Yedynoborstva* [Martial arts], 4(26), 44-53, DOI:10.15391/ed.2022-4.05 [in Ukrainian].
- Latyshev, M.V., Kvasnytsya, O.M., Kvasnytsya, I.M., & Buhayov, M.L. (2022). Mizhnarodna zhinocha borot'ba: analiz dosyahnen' na zmahannyakh [International Women's Wrestling: An Analysis of Competition Achievements]. *Yedynoborstva* [Martial arts], 3 (25), 58-66. DOI:10.15391/ed.2022-3.05 [in Ukrainian].
- Latyshev, M.V., Kvasnytsya, O.M., Spesyvykh, O.O., & Kvasnytsya, I.M. (2019). Prohnozuvannya: metody, kryteriyi ta sportyvnyy rezul'tat [Forecasting: methods, criteria and sports performance]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya* [Prydniprovya Sports Bulletin], 1, 39-47. [in Ukrainian].
- Marchenko, O.YU. (2013). Henderni vidminnosti stavlennya shkolyariv do fizkul'turno-sportyvnoyi diyal'nosti [Gender differences in the attitude of schoolchildren to physical

- culture and sports activities]. *Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu* [Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports], (10), 47-51 [in Ukrainian].
- Moskalenko, N.V. (2009). Teoretyko-metodychni zasady innovatsiynykh tekhnolohiy v systemi fizychnoho vykhovannya molodshykh shkolyariv [Theoretical and methodological principles of innovative technologies in the system of physical education of younger schoolchildren]. NUFVSU, Kyiv [in Ukrainian].
- Pashkov, I., & Boychenko, N. (2021). Dinamika fizichnoï pidgotovlenosti uchniv 5-h klasiv pid vplivom ruhlyv ihor z elementami bojovih mistectv [Dynamics of physical fitness of 5th grade pupils under the influence of outdoor games with elements of martial arts]. *Yedynoborstva* [Martial arts], (3 (21)), 24-32 DOI:10.15391/ed.2021-3.03 [in Ukrainian].
- Potapchuk, S.M. (2010). Psykholoho-pedahohichni kryteriyi vidboru dlya zanyat' yedynoborstvamy [Psychological and pedagogical selection criteria for martial arts]. *Visnyk Prykarpat-s'koho universytetu* [Bulletin of the Carpathian University], 12, 70-74 [in Ukrainian].
- Shandryhos', V., Blazheyko, A., & Latyshev, M. (2022). Stan i perspektyvy rozvytku vil'noyi borot'by v Ukrayini [The state and prospects for the development of freestyle wrestling in Ukraine.]. *Yedynoborstva* [Martial arts], 2 (24), 96-116. DOI:10.15391/ed.2022-2.09 [in Ukrainian].
- Shandryhos', V.I. (2018). Cystemno-istorychnyy analiz dosyahnen' krayin-uchasnyts' v zmahannyakh z vil'noyi borot'by na Olimpiys'kykh Ihrakh (1904-2016 rr.) [Systemic and historical analysis of the achievements of participating countries in freestyle wrestling competitions at the Olympic Games (1904-2016).]. *Yedynoborstva* [Martial arts], 1(7), 89-97. [in Ukrainian].
- Bailey, R. (2006). Physical education and sport in schools: A review of benefits and outcomes. *Journal of school health*, 76(8), 397-401.
- Beam, W., & Adams, G. (2010). *Exercise Physiology Laboratory Manual*. New York: McGraw–Hill.
- Bradley, J., Keane, F., & Crawford, S. (2013). School sport and academic achievement. *Journal of school health*, 83(1), 8-13. DOI:10.1111/j.1746-1561.2012.00741.x
- Kostorz, K., & Sas-Nowosielski, K. (2021). Martial arts, combat sports, and self-determined motivation as predictors of aggressive tendencies. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(1), 122-129. DOI:10.7752/jpes.2021.01017
- Lafuente, J. C., Zubiaur, M., & Gutiérrez-García, C. (2021). Effects of martial arts and combat sports training on anger and aggression: A systematic review. *Aggression and Violent Behavior*, 58, 101611. doi.org/10.1016/j.avb.2021.101611
- Latyshev M., Shandrygos V., Tropin Y., Polianychko O., Deineko A., Lakhtadyr O., & Mozoliuk O. (2021). Age distribution of wrestlers participating in the world championships. *Acta Kinesiologica*, 15 (1): 138-143. DOI. 10.51371/issn.1840-2976.2021.15.1.17
- Latyshev M., Tropin, Y., Podrigalo, L., & Boychenko, N. (2022). Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. Ido movement for culture. *Journal of Martial Arts Anthropology*, (22 (3)), 28-32.
- Peral-Suárez, Á., Cuadrado-Soto, E., Perea, J.M., Navia, B., López-Sobaler, A.M., & Ortega, R.M. (2020). Physical activity practice and sports preferences in a group of Spanish schoolchildren depending on sex and parental care: A gender perspective. *BMC pediatrics*, 20, 1-10. DOI:10.1186/s12887-020-02229-z
- Polianychko, O., Lopatenko, G., Biletska, V., Yasko, L., Spesyvykh, O., & Yeretyk, A. (2018). The psychological influence of open and enclosed spaces on the regulation of motor activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(2), 703-705.
- Youn, B.Y., Ko, S.G., & Kim, J.Y. (2021). Genetic basis of elite combat sports athletes: a systematic review. *Biology of sport*, 38(4), 667-675. DOI:10.5114/biol sport.2022.102864

Відомості про авторів / Information about the Authors:

Єретик Анатолій Анатолійович: канд. пед. наук, доцент; Київський університет імені Бориса Грінченка: вул. Левка Лук'яненка 13-б, м. Київ, 04212, Україна.

Anatoly Yeretyk: PhD (Pedagogical sciences), Associate Professor; Borys Grinchenko Kyiv University: Marshala Tymoshenko, 13-B, Kyiv, 04212, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0002-6688-3200>

E-mail: a.yeretyk@kubg.edu.ua

Вольська Наталя Геннадіївна: канд. пед. наук, директор; спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 255 м. Києва: вул. Архітектора Вербицького, 26-В, м. Київ, 02121, Україна.

Natalia Volska: PhD (Pedagogical sciences), director; specialized school of I-III degrees № 255, Kyiv: Arkhitekтора Verbyts'koho St, 26B, Kyiv, 02121, Ukraine.

<https://orcid.org/0009-0008-9132-3783>

E-mail: natalivolska25@gmail.com

Толчєва Ганна Вікторівна: канд. пед. наук, доцент; Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»: вул. Ковалєва, 3, м. Полтава, 36003, Україна.

Hanna Tolchieva: PhD (in Pedagogy), Associate Professor; Luhansk Taras Shevchenko National University: Koval St. 3, Poltava, 36003, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0001-7023-8194>

E-mail: asergeeva29@gmail.com

Саєнко Володимир Григорович: к.фіз.вих., доцент; Обласний коледж «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка»: вул. Валентини Федько, 33, Кременчук, Полтавська область, 39600, Україна.

Volodymyr Saienko: PhD (in Physical Education and Sports), Associate Professor; Regional College «Kremenchuk A.S. Makarenko Humanitarian and Technological Academy»: Valentyny Fedko St. 33, Kremenchuk, Poltava Region, 39600, Ukraine.

<https://orcid.org/0000-0003-2736-0017>

E-mail: saienko22@gmail.com

Крижановський Артем Анатолійович: канд. пед. наук., доцент; Київський університет імені Бориса Грінченка: вул. Левка Лук'яненка 13-б, м. Київ, 04212, Україна.

Artem Kryzhanovsky: PhD (Pedagogical sciences); Borys Grinchenko Kyiv University: Levka Lukyanenko str., 13-B, Kyiv, 04212, Ukraine.

<https://orcid.org/0009-0001-9263-0004>

E-mail: a.kryzhanovskyi@kubg.edu.ua